

SEKSUALITET, INTIMITET OG KROPSOPFATTELSE BLANDT UNGE VOKSNE MED KRÆFT

Line Bentsen

Læge, Ph.d.-studerende, afdeling
for Kræftbehandling, RH

Billede fra Kræftværket på Rigshospitalet (<https://www.rigshospitalet.dk/praktisk-information/boern-og-unge/Sider/kraeftvaerket.aspx>)

Livsfase fra ung til voksen^{1,2}

- ❖ Identitet
- ❖ Parforhold
- ❖ Seksualitet
- ❖ Familiedannelse

¹ <https://doi.org/10.1089/jayao.2017.0110>

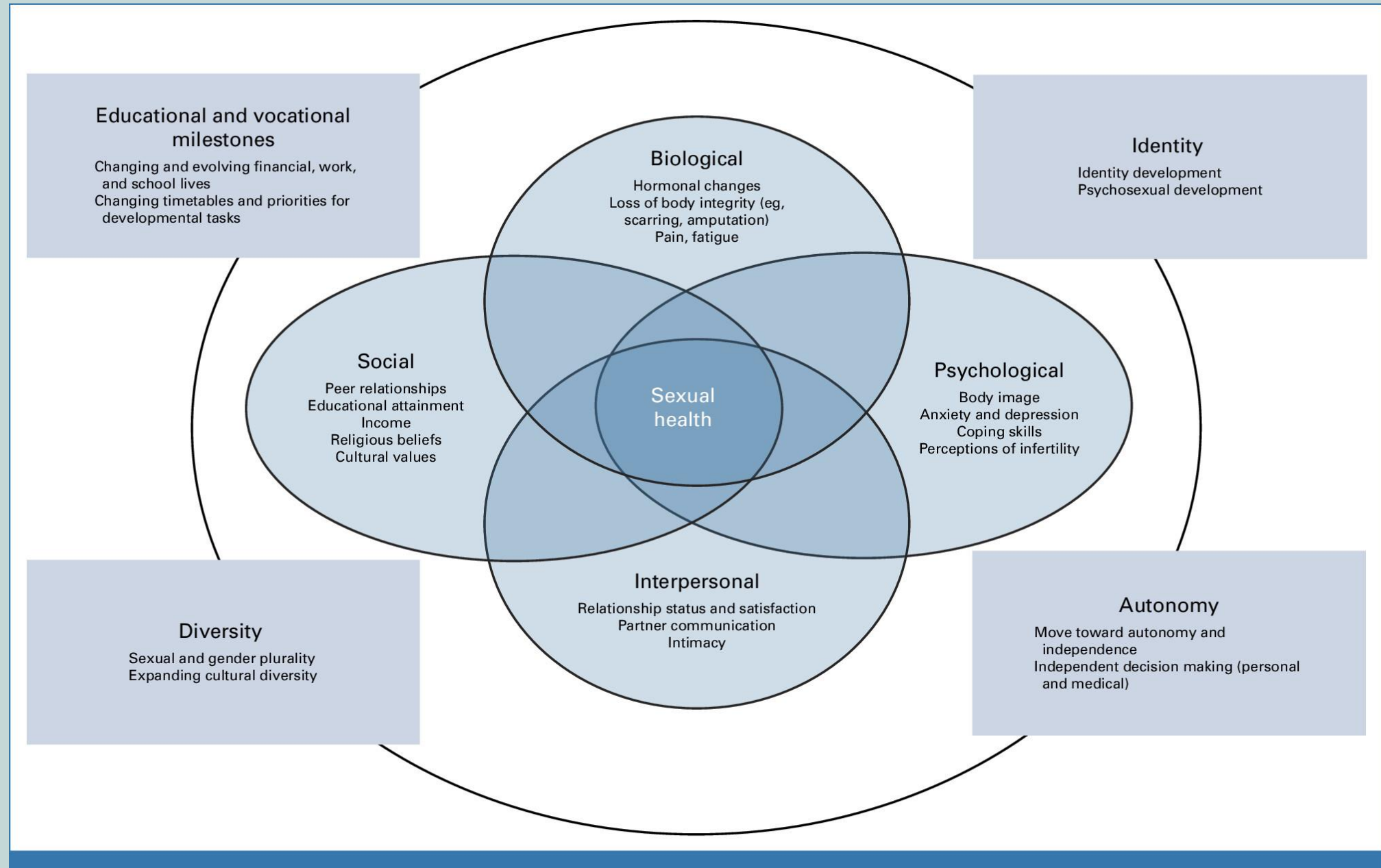
² <https://doi.org/10.1007/s11136-017-1520-x>

SEKSUEL SUNDHED

World Health Organization
(WHO) Definition

https://www.who.int/health-topics/sexual-health#tab=tab_1

FORSKNINGSSPØRGSMÅL

Hvilke tanker gør de unge voksne med kræft sig om seksualitet, intimitet og kropsopfattelse under et kræftforløb?

- og har de behov for at tale med sundhedsprofessionelle om disse tanker?

Supportive Care in Cancer (2024) 32:219
<https://doi.org/10.1007/s00520-024-08405-6>

RESEARCH

Sexuality, intimacy, and body image among adolescents and young adults with cancer: a qualitative, explorative study

Line Bentsen¹ · Maria Aagesen² · Pernille Bidstrup³ · Maiken Hjerding⁴ · Helle Pappot¹

METODE

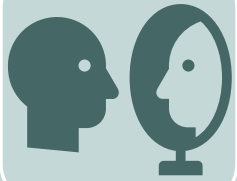

- Kvalitative, interviews med unge voksne med kræft fra RH
- 18-29 år
- Semi-strukturerede interview guide
 - Tanker om seksualitet, intimitet og kropsopfattelse
 - Inddragelse af pårørende
 - Kommunikation med sundhedsprofessionelle
- Tematisk analyse (Malterud og Braun & Clark)

RESULTATER

Table 2 Demographic and cancer related clinical data of the participants (n=12)	
	n
Gender	
Female	7
Male	5
Mean age, y (range)	25,1 (22-29)
Sexual orientation	
Heterosexual	10
Bisexual	2
Relationship (yes)	6
Highest educational degree^a	
University/University college	9
Senior high school	3
Cancer type	
Brest or gynaecological cancer	3
Haematological cancer	4
Other ^b	5
Time since diagnosis	
Under 1 years	2
1-2 years	8
Over 2 years	2
Treatment received^c	
Chemotherapy	11
Radiation	5
Surgery	8
Treatment status	
In treatment	4
Post treatment	8
^a The classification is based on International Standard Classification of Education (ISCED 97)	
^b E.g., brain cancer, testicular cancer, and adrenal carcinoma	
^c Multiple answers were possible	

Temaer

Sexualitet og kropsoptfattelse er en del af en ung voksen med kræfts identitet

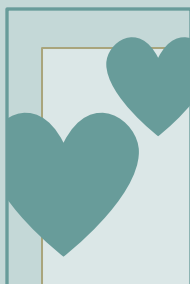
Usikkert hvordan man taler om sexualitet med sundhedsprofessionelle

Pårørende ekskluderes i samtalen om seksualitet med sundhedsprofessionelle

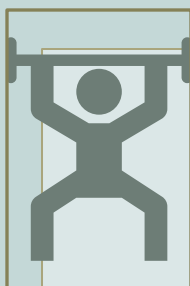
Sexualitet og kropsopfattelse er en del af en ung voksen med kræfts identitet

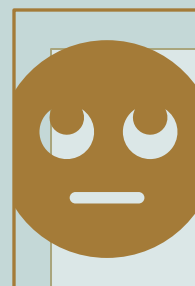
Seksuelt
velbefindende er et
essentielt behov

Fysiske udfordringer
relateret til seksuel
sundhed

Ændret
kropsopfattelse og
selvtillid

Usikkerhed ift.
partner efter kræft

Sexualitet og kropsopfattelse er en del af en ung voksen med kræfts identitet

"Et godt sexliv er en del af livet. Det er sådan en rimelig vigtig del af behovspyramiden."

(Interview 7)

"Jeg ligner ikke mig og er ikke tilfreds med at se mig selv i spejlet. Og det er ikke kun vægten og håret. Jeg har fire ar fra mit kræftforløb. Hver gang jeg skal i bad eller skifte tøj, så bliver jeg mindet om kræftforløbet. Jeg holder mig fra at have sex, fordi jeg føler mig simpelthen ikke pæn... Jeg har svært ved at acceptere mig, og se mig selv og mene, at jeg er køn nok til en anden."

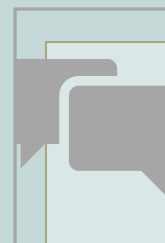
(Interview 11)

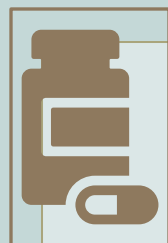
Usikkert hvordan man taler om seksualitet med sundhedsprofessionelle

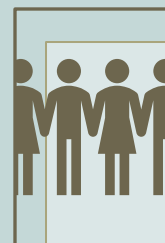
Sårbart at initiere
samtale om seksualitet

Sundhedsprofessionelle
adresserer sjældent
seksualitet

Mangler viden om
bivirkninger relateret
til sexuel sundhed

Erfaringsudveksling
med andre unge med
kræft

Timing

Usikkert hvordan man taler om seksualitet med sundhedsprofessionelle

”Sådan nogle private ting kan jo også være svært at skulle åbne op omkring og snakke om, hvis det hele tiden er en ny læge man møder. Men hvis man har den samme læge hele vejen igennem, så opstår der forhåbentlig også et mere fortroligt forhold, som gør at man kan tale om nogle andre ting, og ikke skal starte forfra hver gang med en ny læge.”

(Interview 4)

”Altså jeg hørte i starten, at man ikke måtte have sex eller helst ikke uden kondom på grund af kemo, at det ligesom kunne videregives på en eller anden måde hvis man ikke brugte kondom. Og det har jeg været lidt i tvivl om hvordan det egentlig fungerede... Jeg har ikke talt ret meget med nogen om det med sex, kun med hende sygeplejersken, der nævnte det med overførsel af kræft”

(Interview 2)

Pårørende ekskluderes i samtalen om seksualitet med
sundhedsprofessionelle

For gamle til at involvere
forældre i samtaler om
seksuel sundhed

Skåne pårørende for
bekymring

Pårørende ekskluderes i samtalen om seksualitet med sundhedsprofessionelle

"Kirurgen kommer forbi lige før min operation: "Jeg vil sikre mig, at du kan risikere at få manglede udløsning efter. Det vidste jeg ikke, men jeg spørger ikke videre ind til det, for min mor er ved siden af. Jeg bliver opereret - jeg har fået den bivirkning med manglende udløsning. Det var supersvært. Situationen kunne faktisk ikke være værre... Min kræftlæge vil gerne følge op på det. Men problemet er igen, at min mor er ved siden af. Og jeg synes faktisk ikke, det kommer hende ved... Så jeg siger, at det ikke er mig. Jeg lyver. Jeg vil ikke have min mor ved det. Det var frygteligt."

(interview 6)

Pårørende ekskluderes i samtalen om seksualitet med sundhedsprofessionelle

“Når man snakker med sundhedspersonale, så kan man åbne op om nogle ting, man måske ikke vil åbne hos sine pårørende, fordi der er ting, der vil kunne gøre dem ked af det.... Og jeg tror ikke, at hvis jeg en dag skal få rådgivning af en læge, at hun skulle sidde ved siden af, fordi det ville påvirke hende lige så meget, og det ville jo så også påvirke mig dobbelt så meget hvis jeg skulle få noget at vide i forhold til mit sexliv.”

(Interview 11)

Tag initiativ til
samtale om
seksualitet

Anvend gerne et
samtaleredskab
systematisk

Tilbyd gentagne
samtaler om
sexualitet

Sikre trygge
rammer for
samtalen

Rådgiv om kilder
til mere
information

Henvis til andre
faggrupper hvis
nødvendigt

Forslag fra de unge voksne med kræft til hvordan samtale om seksualitet bedres

TAKE HOME MESSAGE

Unge voksne med kræft har ofte bekymringer relateret til sexuel sundhed og vil gerne spørges ind til deres tanker

Tager ofte ikke selv initiativ, fordi de ikke ved hvem de kan spørge - og om det er legalt at spørge om seksuel sundhed

TAK FOR
OPMÆRKSOMHEDEN

Spørgsmål?

SYSTEMATISK SAMTALEVÆRKTØJ

Spørgeskema om seksuel
sundhed

Kan et spørgeskema om seksualitet, der er udviklet til en generisk gruppe af kræftpatienter, anvendes til unge kræftpatienter?

Er det fyldestgørende for denne patientgruppe?

EORTC QLQ-SH22

Patienter beretter sommetider om forandringer i deres seksuelle sundhed.

Vær venlig at besvare nedenstående spørgsmål ved at sætte ring omkring det tal, som passer bedst på dig. Der er ingen "rigtige" eller "forkerte" svar. De oplysninger, som du giver os, vil forblive strengt fortrolige.

Prøv at besvare så mange spørgsmål som muligt.

I de forløbne 4 uger:	Slet ikke	Lidt	En del	Meget	Ikke relevant
1. Hvor vigtigt er et aktivt sexliv for dig?	1	2	3	4	
2. Har du haft nedsat seksuel lyst?	1	2	3	4	
3. Har du været tilfreds med, hvor meget seksuel lyst du har haft?	1	2	3	4	
4. Har du været tilfreds med dit sexliv?	1	2	3	4	
5. Har du været bekymret for at være inkontinent (urin/afføring)?	1	2	3	4	
6. Har træthed eller mangel på energi påvirket dit sexliv?	1	2	3	4	
7. Har behandlingen påvirket din seksuelle aktivitet?	1	2	3	4	i.r
8. Har du været bekymret for, at sex skulle gøre ondt?	1	2	3	4	
9. Har du kommunikeret med sundhedspersoner om seksuelle emner?	1	2	3	4	
10. Har du været tilfreds med kommunikationen mellem dig og din partner om seksuelle emner?	1	2	3	4	i.r
11. Har du været bekymret for, om din partner måske kunne påføre dig smerte ved seksuel kontakt?	1	2	3	4	i.r
12. Har du været tilfreds med den grad af intimitet, du har oplevet?	1	2	3	4	i.r
13. Har du følt dig usikker på, om du kunne tilfredsstille din partner?	1	2	3	4	i.r

Kun for mænd

I de forløbne 4 uger:	Slet ikke	Lidt	En del	Meget
14. Har du haft tillid til, at du kunne opnå og bibeholde rejsning, når du havde sex?	1	2	3	4
15. Har du følt dig mindre maskulin som følge af din sygdom eller behandling?	1	2	3	4

Kun for kvinder

I de forløbne 4 uger:	Slet ikke	Lidt	En del	Meget
16. Har du følt dig mindre feminin som følge af din sygdom eller behandling?	1	2	3	4

I de forløbne 4 uger:	Slet ikke	Lidt	En del	Meget
17. Har du været seksuelt aktiv?	1	2	3	4

Besvar kun disse spørgsmål, hvis du har været seksuelt aktiv indenfor de sidste 4 uger:

I de forløbne 4 uger:	Slet ikke	Lidt	En del	Meget
18. Har seksuel aktivitet været en nydelse for dig?	1	2	3	4
19. Har du været tilfreds med din evne til at opnå orgasme?	1	2	3	4
20. Har du haft smerter under/efter seksuel aktivitet?	1	2	3	4
21. I hvilken grad folte du seksuel nydelse?	1	2	3	4

Kun for kvinder

I de forløbne 4 uger:	Slet ikke	Lidt	En del	Meget
22. Har du haft tørhed i skeden under seksuel aktivitet?	1	2	3	4

Resultater

Tematisk analyse

